

Bestedingspatronen bij Surinamers in Nederland

D. KORT

Culturele factoren hebben een grote invloed op het bestedingsgedrag van groepen; Surinamers noch Nederlanders vormen hierop een uitzondering. Denise Kort tracht aan te geven op welke punten verschillen in uitgaven zich kunnen manifesteren op basis van een exploratief onderzoek onder Surinamers in Rotterdam en Den Haag.

In dit onderzoek werden 37 Surinaamse huishoudens betrokken, waarvan het inkomen van de hoofdkostwinner binnen de grens van de verplichte ziekenfondsverzekering viel. Zij werden geïnterviewd met behulp van een gestructureerde vragenlijst, waarbij o.a. aan de orde kwamen: samenstelling huishouden, netto inkomsten hoofdkostwinner, opleiding, uitgaven (in het bijzonder aan wonen en voeding) en besluitvorming over de uitgaven.

Verwanten over zee

Er is een algemene omstandigheid die maakt dat verplichtingen hoger uitvallen bij immigranten, nl. het feit dat leden van één huishouden zich zowel in Nederland als in het thuisland bevinden. Leden in het rijke land delen in de verworvenheden aldaar terwijl de verwanten in zeer behoeftige omstandigheden achterblijven. Deze situatie wordt aanzienlijk aangescherpt door de acute schaarste aan deviezen in veel ontwikkelingslanden. Meer in het bijzonder geldt voor Surinamers in Nederland dat zij door het verblijf in het rijke westen zich moreel verplicht voelen in geld en/of goederen bij te dragen in de kosten van levensonderhoud van verwanten overzee. Met name wanneer het gebeurtenissen betreft zoals huwelijken, ziekte, overlijden, familiebezoek in Nederland, onderhoud in studie, enz. is dit evident. Behoren de verwanten tot de armen in het land, dan vindt geldelijke steun ook buiten de genoemde hoogtepunten plaats. De morele verplichting tot steun is dwingend geworden door de schaarste aan deviezen waardoor diverse noodzakelijke goederen

zoals voedingsmiddelen en medicijnen niet meer geïmporteerd kunnen worden of zijn gerantsoeneerd. Deze situatie is kennelijk niet van korte duur en heeft geleid tot een massale verzending van goederenpakketten. Het deviezenprobleem heeft ook tot gevolg dat verwanten die naar Nederland komen, weinig vreemde valuta mogen meenemen. Het gevolg hiervan is dat vaak het vliegbiljet, evenals de verblijfkosten, opgebracht moeten worden door de hier vertoevende verwanten.

Isolement

Een tweede algemeen kenmerk van de migrantengemeenschap is dat zij, hoewel geconcentreerd in de grote steden, relatief geïsoleerd ten opzichte van elkaar leven. Verwanten wonen verspreid over het hele land en een weerzien is vaak een feest. Het sociaal isolement noodzaakt tot het ondernemen van reizen of het voeren van telefoongesprekken, die als onkostenpost op het huishoudbudget onevenredig groot zijn. Dit geldt temeer wanneer er zich bijzondere problemen voordoen en morele of andere vormen van bijstand door verwanten of vrienden nodig worden geacht. Het leven van een immigrant in een vreemde cultuur is vaak ook niet gemakkelijk. Het gevoel van vervreemding wordt deels oversteegen door zoveel mogelijk vertrouwde activiteiten in stand te houden. Dat geldt uiteraard in eerste instantie voor de belangrijke gebeurtenissen in het leven zoals huwelijk, begrafenissen, enz. maar het is zeker niet beperkt hiertoe. De behoefte om traditionele voedingsmiddelen (tropische groenten, bijv.) en patronen (meerdere warme maaltijden per dag, meer koken dan nodig is omdat rekening wordt gehouden met onverwacht bezoek) te handhaven moeten in dit licht worden gezien. Dit leidt eveneens tot onevenredig hoge onkostenposten. Daarnaast moet ook genoemd worden traditioneel vertier dat tegelijkertijd tot ontmoeting met andere landgenoten leidt. Nationale feestdagen, het bijwonen van manifestaties en dergelijke, kunnen dure aangelegenheden zijn, niet in de laatste plaats omdat grote afstanden overbrugd moeten worden.

Schulden

In hoeverre huishoudens erin slagen aan bovengenoemde "verplichtingen" te voldoen zonder in de financiële problemen te raken is in hoge mate afhankelijk van de inkomenspositie en van de mate waarin de lasten gedeeld kunnen worden met andere in Nederland levende verwanten. De meeste immigranten behoren echter tot de lagere inkomensklassen en zien zich vaak genoodzaakt schulden te maken. Permanent financieel crisis-management is een kenmerk van grote groepen huishoudens onder Surinamers. Dat zal ook gelden voor bepaalde categorieën in de Nederlandse bevolking, maar het kwalitatieve patroon onder de migrantenbevolking is anders.

Wordt vervolgd?

Dit onderzoek was nog exploratief. Preciese aard en omvang van financiële problemen voor Surinaamse huishoudens in Nederland zijn hieruit niet af te leiden. Een breder opge-

zet vervolgonderzoek zou daar meer inzicht in kunnen geven. Er kan dan ook worden nagegaan of er verschil is in bestedingen in de verschillende huishoudentypen binnen de onderscheiden etnische groepen (Hindoestanen, Creolen, e.a.).

Daarnaast is het van belang te onderzoeken hoe in de diverse huishoudens prioriteiten ten aanzien van bestedingen worden bepaald en welke oplossingen worden bedacht om bepaalde bestedingen te kunnen doen of juist achterwege te laten.

Het zou ook zinvol zijn om na te gaan of er in de loop der jaren veranderingen in het bestedingspatroon van huishoudens zijn opgetreden en wat daarvan de oorzaken zijn.

Beleid, voorlichting, onderwijs en hulpverlening kunnen met behulp van dergelijke gegevens beter afgestemd worden op de betreffende minderheidsgroepen.

Auteur

Ir. D. Kort is werkzaam bij de Stichting KOSBE (Kategoriale Rijnmondse Organisatie van Surinamers voor Beleidsbeïnvloeding en Emancipatiebevordering), Graaf Florislaan 41, 3021 CC Rotterdam.

NijghEducatief

MENS EN VOEDING

Samengesteld onder redactie van H. Toors en J. M. Veen.

DOELGROEP

- mbo-voedingsleer; mbo/ccd, mbo/vz, mbo/ag, mbo/v;
- vhbo; horeca-opleidingen; opleiding mondhygiënisten;
- hbo-voedingsleer; eerste en tweede leerjaar diëtetiek lerarenopleiding, toegepaste huishoudwetenschappen, hogere hotelschool, hogere verpleegkundige opleidingen.

MENS EN VOEDING bestaat uit de volgende onderdelen:

- Deel 1 – De voedselvoorziening in de wereld
- Deel 2 – Voedingsbehoefte
- Deel 3 – Factoren die de besluitvorming ten aanzien van de voedselkeuze kunnen beïnvloeden
- Deel 4 – Voeding in Nederland

MENS EN VOEDING

1e druk, geb. 90 236 2186 7

Voor meer informatie of het aanvragen van een beoordelingsexemplaar kunt u terecht bij onze afdeling Marketing.

150 jaar
klassewerk

B.V. UITGEVERIJ NIJGH & VAN DITMAR

BADHUISWEG 232 2597 JS 's-GRAVENHAGE TELEFOON: 070-51 27 11